NĂM THỨ MƯỜI HAI = SỐ THỨ 2412 — MỖI SỐ: 0$04 — NGÀY THỨ SÁU 3 AVRIL 1925

RÉSIDENCE ... DU TONKIN — DÉPÔT LÉGAL — 3604

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$80	12$00
Các làng và Các công-sở	.	8.00	8.00	8.00	9.00	.
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUÂN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion . . . 0, 30 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . 0$15 la ligne
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . . . 1$00 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Cái tập-tục xa-xỉ ở nước mình

Nói đến cái tục xa-hoa ở các nơi thành thị ta bây giờ, nhất là ở thành-phố Hà-nội, tuy ví với các nước phú cường bên Âu Mỹ, thì chưa thấm vào đâu, mà ở vào một xứ phong-tục vốn rất là giản phác như xã-hội Việt-Nam ta, thì sự thay đổi như thế cũng thật là ghê gớm. Nay thử xét xem tục xa hoa từ đâu mà sinh ra, một vài người xướng lên trước, giăm bảy người họa theo sau, người này lập dị cách này, người kia lại cầu kỳ cách khác, ganh đua nhau về đường xi-mỹ, đám ma thì tất phải xôi nong rượu hũ, đãi khách thì tất phải cơm tây cơm tàu, y phục thì vóc nhiễu chưa là đẹp, tất phải gấm thể sa tanh, cưới xin thì cao xu chưa là sang, tất phải ô-tô song mã, không kể gì tốn kém, chỉ cốt dùng kiểu mới cách lạ, để cầu được sang trọng hơn người. Phong-tục bây giờ, ví với mười năm về trước thật đã khác xa, lâm năm về sau, còn chưa biết đến đâu là cùng cực. Ừ, những nhà gặp vận may mắn, làm ăn phát-đạt, nhân dịp để ăn tiêu cho sung sướng, thì cũng chẳng hại gì là bao, khốn cho những nhà gia-tư thường thường, bị cái thói quen bó buộc, cũng phải gắng gượng để theo đòi, chẳng qua chỉ cầu được cái hãnh diện trong một hồi, mà mang một mối phiền lụy cả đời rất là lớn, thế chẳng phải là một cái tư-tưởng sai lầm và một cái cử động vô lý mà ta nên bảo nhau sửa đổi đi ư?

Có người nói rằng: nhân-trí một ngày một mở mang, kỹ-nghệ một ngày một tiến tới, thì khí-dụng và phục-sức tất phải ngày thêm hoa-mỹ, đó là cái lẽ thường tất nhiên như thế. Vả lại khí-dụng và phục-sức chế ra kiểu mới cách lạ, có nhiều người thích có nhiều người dùng, hàng-hóa tiêu-thụ mới được rộng, tinh xảo lại càng thêm tinh xảo, mà nghề nghiệp lại càng thêm lên nhiều, mới hòng đủ sức cạnh tranh với người, mà thu được mối lợi-quyền to vào trong nước; các nước văn-minh gây nên được cái nghiệp giàu mạnh bây giờ, cũng có một phần nhờ về đó. Ở nước ta bây giờ đương giao-thông đã rộng rãi, trí-não đương buổi khai thông, không những là không giữ mãi được cái thói quê mùa giản phác, mà nếu người ta ưa mới chuộng lạ, đua nhau mua dùng, các đồ hàng mới tiêu-thụ được nhiều, các công nghệ lại càng thêm phát đạt, đó cũng là một cách giúp đỡ cho thực-nghiệp nước nhà đương buổi chấn-hưng bây giờ vậy. Phải, đã đành rằng thế, nhưng ở các nước văn-minh, dân-trí mở mang đã lâu, nghề công nghệ thương đã mười phần phát đạt, thì tuy tính người có ưa mới chuộng lạ, phong-tục có xỉ mỹ xa hoa, cũng không đến nỗi hư hại gì cho lắm. Nước ta sự tiến-hóa mới bắt đầu, đương buổi xây tường dựng móng, nếu mà tập thượng xa hoa, quăng tiền vào việc vô dụng, thì sự hư hại không phải không to.

Ở đời này đồng tiền rất là quí-báu, trăm công nghìn việc, cái gì chẳng phải dùng đến tiền; xem như các nhà doanh-nghiệp ở các nước, tư-bản to lớn biết là chừng nào, chưa nói đến các ngân-hàng, các công-ty, tiền vốn có hàng bao nhiêu triệu, ngay đến các công-xưởng các thương-điếm của tư-nhân doanh-nghiệp, tiền vốn cũng đều có từ hàng vạn trở lên. Người các nước thu được mối lợi quyền to, cơ hồ làm chủ-nhân ông trong thế giới, tuy nhờ về học-thức, về lịch-duyệt, nhưng cũng nhờ có tư-bản to, tục-ngữ tàu có câu: tay áo rộng kheo múa, tiền nhiều khéo buôn, lời ấy cũng thật là đúng. Nước ta vốn là của nghèo nghề ít, thực nghiệp lại mới bắt đầu mở-mang, chánh là buổi ta nên ăn nhịn để dành, để bòng xôi nở đồng tiền ra mà lo tính công kia việc nọ, thế mà còn chưa chắc đã đủ sức đua tranh với người, huống chi lại không biết quí biết tiếc, cứ tung tiền như rác, quăng vàng như bùn, không biết theo cái địa-vị của mình, chỉ bắt chước cái thói xa-xỉ, thế chẳng phải là một việc rất nên phàn-nàn lắm ư?

Mới đây các quan nước Thổ-nhĩ-kỳ có bàn đến việc đặt lệ nghiêm cấm những thói xa hoa, như việc cưới xin thì đồ dẫn cưới, của hồi môn, cho đến cách thức đưa dâu đón rể, đều có bạn chế; xem thế thì đủ biết xa-xỉ vẫn không phải là một tục hay cho những nước tài nguyên chưa được phong dụ, thực-nghiệp vừa mới chấn hưng, những người có lòng nghĩ đến tiền tài của nước nhà, chánh nên gia công sửa đổi lại.

Người xưa có câu: Chữa bệnh nghèo không gì bằng bớt tiêu phí », lại có câu: « Người quân-tử ăn ở phải theo cái địa-vị của mình», hai câu ấy tuy nói riêng về mỗi người, mà xét theo cái địa-vị nước ta ở vào cái thời buổi cạnh-tranh bây giờ, thì cũng là một bài thuốc chữa bệnh nghèo chung cho cả nước. Gây nên cái thói xa hoa là từ các nhà quan trưởng và các nhà phong phú, thì muốn sửa đổi lại, cũng lại phải trông vào các nhà quan-trưởng và các nhà phong-phú làm đầu, tưởng nên nghĩ đến tình hình quẫn-phạp trong xã-hội, đừng chuộng việc tiêu sài phung phí để cầu cái khoái lạc và mua cái hãnh diện riêng của mình, phàm công việc đều bỏ xa theo kiệm, lấy mình làm gương sáng cho người khác theo. Người xưa có nói: « Khi trong nước chuộng xa-xỉ, thì nên lấy sự kiệm ước mà dạy dân», sự di phong dịch tục ở xã-hội ta bây giờ, toàn trông vào các nhà quan trưởng và các nhà phong phú vậy.

H. T. B.

NƯỚC XIÊM TẬP TRẬN

Báo Opinion ở Saigon có đăng bài ký sự về việc binh-gia Xiêm-la tập trận độ đầu tháng mars ở các miền Kienkac và Bambangthai. Hai bên mỗi bên độ bốn năm sư-đoàn và có cả tàu bay.

Có bốn vị quan võ các nước đến xem, là một người Pháp, một người Anh, một người Đan-mạch và một người Nhật. Xem cuộc tập trận ấy thì biết quân lính có thao luyện và có biệt tài.

Indopacifi

Âu-châu điện-tín

Điện báo Havas và Indopacifi
Ngày 1er và 2 Avril 1925

Việc trường đại-học pháp luật

Trong một buổi hội đồng ban đêm, quan François Albert đáp lại các lời chất vấn về việc xảy ra ở trường đại học pháp-luật có nói cái cuộc biểu tình mới đây có can thiệp đến việc chính-trị. Ngài nói ngài không có chịu theo ý học sinh mà cử một vị giáo sư khác. Ngài nói ngài thấy xui giục bọn thiếu niên không biết gì về đường chính trị hành-động như thế, ngài rất lấy làm không bằng lòng, và ngài không để cho những việc như thế quấy rối trật tự nữa.

Nghị viện bỏ phiếu tín nhiệm chánh phủ về việc thi hành các phương sách trừng trị

Việc tuyển cử tổng-thống ở nước Đức

Hội-đồng các chánh đảng trung-ương đồng thanh định đem M. Marx ứng cử tổng thống trong cuộc đầu phiếu thứ hai.

Có tin rằng đảng xã-hội ưng thôi không đem M. Braun ra ứng cử nữa.

Đảng cộng-sản định đem M. Thelmann ra ứng-cử.

Nước Nga với liệt quốc

Có tin rằng một phái-bộ các nhà ngân hàng và kỹ nghệ nước Nga đã khởi hành đi Paris để điều-đình cho các nhà ngân-hàng lớn nước Pháp, nước Anh, nước Đức, giúp nước Nga tổ chức một nhà ngân hàng ở Paris.

SỐ TIỀN PHÍ TỔN VỀ CUỘC BAY VÒNG THẾ-GIỚI CỦA HOA-KỲ NĂM NGOÁI

Số tiền phí tổn về cuộc bay vòng thế-giới của mấy phi tướng Hoa-kỳ năm ngoái tính ra mất 177.481 $ 35, nghĩa là 3 275 000 quan chỉ-tệ. Trong số phí-tổn ấy không tính giá tiền tàu bay, giá tiền máy phát động, lương bổng các viên chức.

Lại còn tiền dầu tiền than của các tàu bè lớn bé bộ vệ cho tàu bay ở Thái-bình-dương, ở hải-phận Alaska, ở các miền bể vào khoảng giữa Ecosse, Islande, Groeland và Canada, cùng các thứ lương thực vật liệu khác cũng không tính vào số tiền ấy.

Chân-dung cụ Hiệp-tá Hoàng-Côn

Cụ sinh vào ngày 20 tháng 2 năm canh-tuất (1849) đỗ tú-tài năm 18 tuổi, đến năm 19 tuổi có ân khoa cụ đỗ cử-nhân, năm 26 tuổi đỗ phó bảng.

Năm Tự-đức thứ 30, thụ hàm kiểm thảo, bổ hành tẩu bộ Công. Năm sau bổ tri huyện Nam-xương (Nam-định, Bắc-kỳ). Năm Tự-đức thứ 34 thăng chánh lục phẩm, lĩnh chức ngự-sử; năm Tự-đức 36, thăng chưởng ấn.

Năm Kiến-phúc nguyên niên, thụ hàm thị độc, lĩnh Thừa thiên phủ phủ thừa; cuối năm ấy cải thụ hồng lô tự thiếu khanh, tá lý Hộ bộ. Năm Hàm-nghi nguyên niên, bổ Phú-yên án sát sứ; đến tháng tám năm ấy, vì tỉnh thành thất thủ, mông giáng tứ cấp lý, tháng mười một, mông khởi phục, bổ Quảng bình án sát sứ. Năm Đồng-khánh thứ hai, thụ hàn lâm viện trước tác, sung thương tá Quảng-bình tỉnh vụ; năm Thành-thái thứ ba, thăng thị giảng học sĩ, lĩnh Thừa-thiên phủ phủ thừa; năm Thành-thái thứ tư, thăng hồng lô tự thiếu khanh; năm Thành thái thứ sáu, thăng quang lộc tự thiếu khanh; lĩnh Quảng-nam bố chánh sứ; năm Thành-thái thứ bảy, cải lĩnh Quảng-bình bố chánh sứ; năm Thành-thái thứ tám, thăng hồng-lô tự khanh, cải lĩnh Hà-tĩnh bố chánh sứ; năm Thành-thái thứ chín, thăng lĩnh Thừa-thiên phủ phủ doãn; năm Thành-thái thứ mười một, thăng Quảng-ngãi tuần-phủ; năm Thành-thái thứ mười bốn, thăng lĩnh Thuận-khánh tổng-đốc; năm Thành thái thứ mười lăm, thăng Hộ bộ thượng-thư, sung cơ mật viện đại thần. Năm Duy tân thứ hai, thăng hiệp tá đại học sĩ, cải lĩnh Lễ bộ thượng thư, tấn phong tử tước; năm Duy-tân thứ tư, sung đình thí độc quyển đại thần, thưởng tứ hạng bắc đẩu bội tinh, nhất hạng chương mĩ bội tinh, long bội tinh, Cao-mên bội tinh và nhất hạng kinh tiền kim khánh.

Năm Khải-định thứ hai, đắc chỉ hồi hưu, gia thái tử thiếu bảo hàm. Năm Khải-định thứ mười, mùng bảy tháng giêng thọ chung tại qui đệ (Đồng-hới), hưởng thọ 76 tuổi.

(Xem bài điếu văn của quan công-sứ Monnet thay mặt chánh-phủ Bảo hộ viếng cụ, đăng ở trang nhì).

NƯỚC XIÊM TỪ NAY ĐÃ TRỞ NÊN MỘT CƯỜNG QUỐC

Mới đây nước Pháp và nước Xiêm có ký với nhau một bản giao-ước về việc hiếu hữu, việc thương mại, và việc hàng-hải thế cho bản giao ước năm 1856.

Nhân việc ấy, một tờ báo bên Pháp có nói: Nước Xiêm ngày nay nên được đãi là một cường quốc. Chính trị nước Xiêm đã cải lương, binh-khí trong nước đã chỉnh bị. Vậy nay không còn có lẽ gì mà từ chối không ưng những khoản của nước ấy xin với ta, và nước ấy cũng có công với ta về đường tinh thần và về đường thực tế trong cuộc đại chiến mới rồi.

Cứ theo như bản án-văn phụ vào bản giao ước thì cái lĩnh sự tài phán quyền bị bãi đi, nghĩa là người Pháp cũng như người ngoại quốc khác ở Xiêm, có việc gì can thiệp đến luật pháp thì phải chịu quyền tòa án Xiêm-la xử, chứ không được đòi tòa án lĩnh sự xử nữa. Về đường quan thuế, nước Xiêm cũng được rộng quyền như các cường-quốc.

Nhưng cũng theo như bản giao-ước ấy, người Pháp từ đây được quyền tậu đất cát ở nước Xiêm, chứ như ngày xưa thì không được.

Trong bản giao ước ấy hai nước Pháp và Xiêm cùng cam đoan với nhau không xâm phạm đến đường cương giới Đông-dương bây giờ dài là 2.400 kilomètres, bãi các đồn ải ở một phần đường cương giới ấy, và mỗi khi hai nước có việc phân tranh, tất là phải dùng phép trọng tài, và phải đem cho tòa thẩm phán quốc tế nghị xử.

Tin Trung-hoa

(Điện báo Reuter)

Tin về đám tang Tôn-Văn

Bắc-kinh, ngày 22 Mars — Đoàn-kỳ-Thụy có báo cho hội đồng coi việc tang lễ rằng sáng ngày 24 mars Đoàn sẽ thân-hành đến làm lễ Tôn-Văn. Người ta nói phải đến bốn năm tháng lăng ở Nam-kinh mới xây xong. Khi nào quan-tài thửa ở Moscou tới nơi, thì sẽ rước linh-cữu đến Tây-sơn, rồi sau từ đấy sẽ rước đến Nam-kinh.

Đường-kế-Nghiêu với chánh-phủ Bắc-kinh

Bắc-kinh, ngày 22 Mars. — Đường-kế-Nghiêu và Triệu hằng-Dịch có điện cho Đoàn-kỳ-Thụy và hội đồng thiện-hậu rằng cái duyên cớ chính làm cho nước Trung-hoa loạn lạc trong mười năm giời nay là vì dùng một cái phép chính trị không được hoàn-hảo. Chánh-phủ trung-ương không sao cai-trị cả một nước lớn như Trung-hoa được. Nay muốn cứu quốc, chỉ có cách đặt nước Trung-hoa làm một hiệp chủng quốc và đặt cái lệ địa phương tự-trị mà thôi.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Thưa ngài, tôi quê ở Hải-dương có nợ của một người ở hàng Bồ, Hanoi một số tiền là... Nay quá hạn chưa trả, người ấy mang kiện tôi tại tòa sơ-thẩm Hanoi thì tòa sơ-thẩm bắt tôi phải trả cả gốc lẫn lãi là...... đồng. Nhưng có người bảo tôi rằng tôi là người Hải-dương thì việc ấy phải xử tại tòa án Haiphong vì Hải-dương thuộc về Haiphong, vậy tôi có thể xin đem về tòa Haiphong xử lại. Như thế có phải không và nay xin cãi lại có được không, nhờ quí-báo làm ơn giải đáp giúp.

TRẢ LỜI. — Phải, luật như thế thật, nhưng nay không cãi lại được nữa, vì chậm quá rồi. Đáng lẽ khi mới có giấy đòi ông đến tòa án sơ-thẩm Hanoi xét về việc ấy thì ông phải cãi ngay là việc ấy không thuộc về tòa án Hanoi mới được. Vì ông không cãi ngay thì tức là ông nhận để tòa án Hanoi xét rồi, nay không thể xin đem về tòa-án Haiphong xét được nữa.

HÀI ĐÀM

Tỉnh-thành cũng khổ!

Gặp độ trời hay mưa, xã Quých ở nhà quê, thấy đường-sá lầm-lội, cửa nhà ẩm thấp, quần áo mốc hoang, ruộng vườn tràn tuốt, đã lấy làm khó chịu; một hôm xã Quých đi Hanoi có việc, cũng gặp phải ngày mưa, khi xã Quých về, có người hỏi:

— Ở ngoài Hanoi mưa chắc không bẩn-thỉu như nhà quê ta nhỉ?

— Phải! đường sá, nhà cửa, quần áo, tuy không thấy mốc không thấy bẩn, nhưng mưa lắm như độ này thì đến tỉnh-thành cũng khổ! mà nhất là đàn bà!

— Làm sao?

— Vì mưa lắm, đàn-bà họ không phơi được mặt hay sao, mà thấy lắm người mặt mốc trắng ra.

Cuồng-sỹ.

TRONG MƯỜI BẢY THÁNG NGƯỜI NHẬT TU PHỤC XONG THÀNH YOKOHAMA

Người Nhật thực là một giống rất giàu nghị-lực, trong mười bảy tháng giời, họ đã tu phục xong thành Yokohama là một thành trong các thành lớn nhất ở nước Nhật. Cứ xem các số kê sau này thì rõ. Trong vụ động đất và hỏa tai ngày 1er Septembre 1923, 73.435 nóc nhà bị hủy-hoại, số nhà còn lại là 19 800 cái, nghĩa là trong 100 còn có 21 cái.

Dân số cũng giảm đi nhiều. Trước vụ động đất dân số là 450.000, mà một năm sau lúc động đất, dân số mới có 75.000 người.

17 tháng sau vụ động đất cả nhà mới lẫn nhà cũ được quá cái số 90.000, mà dân số cũng nhiều hơn lúc xảy ra nạn động đất.

GỖ NHÂN TẠO.

Tại thị trường bán vật-liệu làm nhà ở Québec mới thấy có bán thứ gỗ nhân tạo. Gỗ ấy làm bằng những vỏ bào, mạt cưa cùng những mảnh nhỏ ở gỗ đẽo ra. Gỗ nhân tạo lại tốt hơn gỗ thiên-nhiên được một điều không bao giờ có mấu có mắt, mà cũng có thể cưa cắt đục chạm như gỗ thiên nhiên.

Gỗ nhân tạo mà được việc như gỗ thiên nhiên, thì từ rầy tự mạt cưa vỏ bào cho chí cái đầu mẩu, mảnh cải, cái gì cũng dùng được, không một tí gì là phải bỏ cả. Ừ mà nguyên-liệu một ngày một ít, sự khẩn nhu của người ta một ngày một nhiều, cái thế tất nhiên là loài người phải tìm đường mà lợi dụng hết thảy các nguyên liệu, không bỏ phí bỏ hoài một tí một li gì.

VĂN UYỂN

Không chán đời

Ta chẳng như ai nói chán đời,
Đời sao ta cũng mến không thôi.
Cương thường mong tới sân Trình, Khổng.
Giáo-hóa cho nên đạo đất giời.
Đàn gảy Nam-huân lòng ái chúng.
Thơ ngâm Lương-phủ dạ ưu thời.
Nước nhà đang gặp hồi hèn yếu,
Ta phải nâng niu lấy giống nòi.

Bùi-đức-Tràng

Chẳng sầu

Thấm-thoát đời người được mấy lâu,
Can chi chuốc não với mua sầu.
Vinh hoa đáp đổi còn hy-vọng,
Hoạn nạn xoay quanh chẳng khỏi cầu.
Xếp hết ngổn ngang, lo quẳng biển thẳm,
Gánh bao sầu não đổ sông sâu.
Tang bồng hồ thỉ nam nhi chí,
Nào có bao lâu đã bạc đầu.

Lê-thế-Tự

Một bài điếu tang

Về cái ai tín cự lớn Thái-tử thiếu bảo hiệp tá đại-học sĩ, nguyên Lễ bộ thượng thư, sung phụ chánh, coi-một đại thần, Mỹ-hòa tử, mỹ tự là Hoàng-Cân, biệt tự là Đầu-tướng, thọ chung hôm mồng 7 tháng giêng ta, tức là hôm 30 janvier 1925 tại hưu để ở làng Kiên-bình thuộc thành phố Đồng-hới tỉnh Quảng bình, thì bản quán đã theo lời điện-tín đăng báo sau khi cái tin buồn ấy xảy ra 24 giờ đồng hồ. Nay lại tiếp được bài điếu tang của quan Công-sứ Georges Monnet thay mặt chánh-phủ bảo-hộ đến viếng Hoàng tướng-công, bài điếu tang ấy, lời lẽ thực thống thiết, ý nghĩa lại cao thâm có phần đặc sắc, thoát bản ra ngoài thường sáo xưa nay, tưởng cũng nên lục đăng để biểu dương cái sự nghiệp của một vị đại-thần có công với hai chánh-phủ vậy.

Bản dịch bài diễn-văn ấy như sau này :

Dãy núi xanh-xanh kia chính là nơi cụ lớn Hiệp-tá Hoàng-Cân đã tự chọn làm nơi ở ẩn địa vậy Tuần-quang rạng tỏ bên bờ linh-cữu cụ lớn hãy tạm dừng lại đây, chốc nữa xuống thuyền rước lên chốn ấy, để cụ lớn yên giấc trăm năm, người Pháp người Việt hai bên chúng ta đều nên đồng-tình cái điều ấy.

Cái thuyền kia nào lá xanh tươi tốt, lại trang-điểm thêm những cảnh hoa muôn tía nghìn hồng, nào lọng vàng tán gấm rực rỡ huy hoàng, những người thấy-pha áo nẹp khăn điều cầm chèo đợi đó, hình như không phải đợi một đám tang ai, tựa hồ như đợi một đám rước long trọng, mà tất cả cảnh vật trên bờ sông, đều đưa nhau hớn hở đón chào, dòng nước Lê-kỳ quanh co lóng lánh giống như một giải lụa chập chờn dưới chiều gió êm ả vậy. Ấy ngày xưa khi còn đương-đạo, những đấng minh-quân hiền biết tài-đức cụ lớn mà phái cụ lớn đi nhiệm chức các địa-phương. Cụ lớn xuống truyền cũng đều gặp chiều dịu dàng êm ả này, mà đối tượng-cảnh những bậc anh-hùng hiền-triết bên thái-dương bỗng cất trần lên nơi cực-lạc, lác đác ở ẩn cũng đều có rẻ bình-tĩnh quang-minh như cụ lớn xuống truyền hôm nay vậy.

Trong cái thì giờ bao hàm những khí vị từ bi này mà nhắc lại những chuyện xưa kia thì thêm cho cái lúc vĩnh quyết ngày nga bao nhiêu là vẻ khoan hòa, ai ai trông thấy cái đám tang mà dịu dàng trang nghiêm như thế, cũng đều phải cái đầu mà kính phục vong linh cụ lớn có cái cảm-giác rằng sự chết chẳng qua là một sự vinh-hiệt thường bởi sống xanh tốt như thế nầy thôi, chứ không có gì là bi-ai sầu-thảm cho lắm.

Vẫn biết rằng những sự cảm tạ bày đây đối với cụ lớn là phiền-vãn cả, nào dân chúng đi đưa tấp nập, nào khâm-mạng của nhà vua, nào phái-viên của triều-đình, nào đại-biểu của chánh phủ Bảo-hộ, nào các quan lại hàng tỉnh, nào linh tập bồng súng thổi kèn cùng là vô số những long-đình hương-án chói lói dưới bóng ba trăm ngọn cờ đào, tất cả những nghi vệ ấy đều là trái với bản tính trang đam mà bình sinh cụ lớn vẫn ưa cho đến khi cụ lớn sắp từ trần cũng vẫn giữ cái tính cách thanh đạm bình thường mà cao thượng biết bao! Hình như cụ lớn muốn ra đi một mình, chứ không ưng những sự tổng liễn linh đình, cụ lớn thật là một người con hiếu xa vắng ông bà đã lâu, bây giờ trở về nơi tổ miếu với tiên-nhân, không ưng giữ một chút gì là phong thể đài các của vị đại-thần cả.

Cụ lớn Hoàng-Cân lúc tuổi niên sớm chiếm bảng vàng, xuất thân phó-bảng, lần lượt bổ tri huyện, tri phủ, tuần-vũ, tổng-đốc, rồi thăng Hộ-bộ, Lễ bộ thượng thư, thị phong tước Tử, thượng thụ tứ hạng Bảo-đẩu bội-tinh. Cụ lớn sinh trưởng tại làng Kiên-bình ở thành phố Đồng hới vào ngày 14 tháng 3 năm 1894 tức là năm Tự-đức thứ hai.

Khi cụ lớn cáo lão hồi hưu lại trở về chốn ấy, mà cái nhà cụ lớn thọ-chung đêm 30 tháng giêng năm 1925 này, lại chính là cái nhà mà tiên-công cụ lớn đã thọ-chung ngày trước đó. Cái nhà đơn sơ ấy, khi thụ truyền làm sao, tại cụ lớn cứ để y nguyên như vậy, chứ trong một đời quyền cao chức trọng vẫn không hề canh cải chút nào, không mở rộng thêm, cũng không trang-hoàng gì cả.

Những sự nghiệp lừng lẫy của cụ lớn, tôi xin nhường kẻ khác tụng-dương.

Trong tư-sử của cụ lớn cũng có kể rõ cái đời rất thanh đạm, rất phong nhã của cụ lớn. Chính cụ lớn là con một ông thầy thuốc, mà sở dĩ làm đến địa-vị đại-thần, thực nhờ ở cái tinh cần mẫn, cái trí tinh nhuệ và cái tài kinh luân, chứ tuyệt không có chút gì nhờ ở cơ hội mà làm nên cả.

Cái tiết tháo thanh cao của cụ lớn, tôi không dám biểu-dương làm chi cho lắm, vì tố tính cụ lớn lúc sinh bình vốn giữ mực khiêm tốn; những đức tính của cụ lớn là những đức lớn của các bậc triết-nhân quân-tử, dù tôi có bỏ sót đi nữa, thì cũng đã có sử-xanh ghi để đời đời.

Kể về phần sự nghiệp, thì cụ lớn đã làm trọn vẹn cả, đến khi hồi hưu tưởng không còn có điều gì đi-hám, mà con đường đạo-đức cụ lớn cũng đã đi thấu đáo rồi.

Một mực giữ cái khí tượng bình-tĩnh, cái thái-độ khoan-hòa, cụ lớn tươi cười nộp ấn từ giã mọi sự danh lợi quyền, lại thối trở về chốn Lục-tường là nơi dưỡng-lão.

Thưa các ngài, tôi thiết nghĩ không có cái gì cảm động cho ta hơn là cái cảnh nhẫn nại mà cụ lớn từ chốn chức quyền. Cái lòng xem thường danh lợi, thành thực và khí khái như thế, tự đáng làm một bài học rất quí hóa cho chúng ta.

Tiên-triết dạy rằng : « Phải theo ý trời » nghĩa là số mệnh mình thế nào thì cũng phải nhận, phải biết cư xử tây theo lẽ thiên-nhiên, đừng có làm ngang trái với sự vật, nên hòa hợp với cái khí hỗn-nhiên của vũ-trụ. Bình sinh cụ lớn, mà nhất là lúc vãn niên, vẫn cứ noi theo lời cách-ngôn mãnh-liệt đó : ta có thể nói rằng cái cách lập-thân xử-thế của cụ lớn là tiêu-biểu trong mấy c ấy vậy.

Khi cụ lớn về hưu, tuy nhà thật thanh-bạch mà dân gian vẫn cứ một lòng thành kính chứ có đâu như cái tệ tục trọng tài, khinh nghĩa bần Âu-chân đủ người danh-giá đến đâu mà không có cần cũng k ông khỏi bị chúng xem thường, ở các thành thị Tây-phương, dân gian vì lòng hám lợi nó kích thích, vì lẽ cạnh tranh nó xô đẩy, thành ra đối với điều nhân nghĩa ra về lãnh đạm bằng hờ. Chứ xứ này đây, từ xưa đến nay vẫn theo đạo đức cổ truyền, thì các bậc lão-thần thọ-vọng tay về hưu ở nhà tranh vách đất mặc dầu, mà cái hương thơm đạo đức cũng cứ vẫn là cái danh dự đặc biệt, uy quyền uy có kém mà cái lòng kính trọng của đối cứ người Á-đông kia tuy sẽ tía đã phai, mà thiên-hạ cảnh nương tôn sùng vẫn chẳng khác gì khi còn ngự trị, cái bảo-quang danh dự chẳng tắt mà cũng chẳng mờ, chỉ có khác là nó không chiếu về phần hình thức mà nó chiếu về phần tinh thần vậy, nó như thôi lại mà lại thêm kín sắc, t êm quang minh, thừa sức mà tia sáng ra k ắp bầu trời.

Khi nhà hiền-triết Khổng-giáo đó đã đạt tới nơi chót vót từng cao, khi đã thoát ly hết mọi sự trần lục, chỉ còn có cái ni vọng về với tổ tiên xưa, thì cho sự chết là một cuộc vinh thăng tuyệt đích, là một cái ân sủng quí hóa của trời cho. Vẫn có lẽ rằng đã từ trần mà trong lúc sinh-tiền đã làm được bao nhiêu là sự nghiệp, đã từng được ân-nước phong c o chức trọng tước cao, thì tuy có khuất một đi nữa nhưng thanh danh cứ còn lừng lẫy mãi mãi về sau. Song cái tư-tưởng cái hi-vọng cái chí hướng của người quân-tử, thì chỉ quay về cái cõi đời huyền-b kia, mong mỏi được theo cùng tổ-tiên công hưởng chung thụ cực-lạc.

Vậy nên khi cụ lớn gần tắt hơi, cụ lớn biết rằng cái lúc cuối cùng đã gần tới nơi, mà vẫn cứ điềm nhiên tươi tỉnh, cụ lớn nhận cái tin chết cũng một mực nghiêm chỉnh, một lòng tôn sùng như là rước chiếu-chỉ nhà vua vậy. Tờ di-chúc thì cụ đã làm rồi. Nhân đây tôi xin thành tâm bái phục cái đức tính công bình và thanh liêm của cụ lớn.

Cụ lớn là Hộ-bộ thượng-thư mà gia tài để lại cho con cháu sau ít ỏi quá chừng, mấy chục đồng bạc và năm bảy mẫu ruộng có khác gì cái gia sản của một người thường dân. Khi gần kiêm-chung, cụ lớn t ấy dặn bà khóc lóc bi-ai lắm, không nỡ cầm con trai và cháu trai lại, dạy bảo mấy điều rằng : phải nối gương cụ lớn mà ở đời, phải giữ gìn nền nếp thì-lễ nho-phong, phải tận trung với quốc-gia triều đình và phải phục tùng sự giáo-dục của chánh-phủ Bảo-hộ. Cụ lớn hấp hối chẳng bao lâu và đến lúc cuối cùng, cụ vẫn giữ cái thái-độ dịu dàng bình một lòng theo mệnh-lệnh trời không chút phàn nàn gì cả, đến khi cụ lớn tắt hơi, thì gió hai tay lên ngực, thành như để dâng cái hồn mình cho thiên-thần rước lấy, rồi cụ nằm im lìa bỏ dương mơ màng một mối trong giấc mộng tiên. Ấy thế là cụ lớn đã lìa nơi hắc-ám mà lại chốn quang minh rực rỡ trên tiên cảnh vậy.

Thưa các ngài, bây giờ tôi thấy cụ lớn nằm đó, trong mấy lần quan quách, nơi lớp tàn gấm lọng điều, thì k ó ai sao quên được những lời châu ngọc mà cụ lớn đã bày tỏ cùng tôi khi gần vĩnh-biệt để ghi mối cảm tình.

Lòng độ lượng của cụ lớn trong đối tôi lắm, nên những lời đó cũng hơi quá dự cho tôi, tôi không nhắc lại đây làm chi. Nhưng tôi có thể lấy những lời ấy mà suy, thì rõ rằng cụ lớn đối với tôi thật có hưng tin cậy và thân yêu, vậy bây giờ tôi có thể nói rằng cái chức vụ của tôi hôm nay là thay mặt hàng tỉnh mà tỏ tình nhớ tiếc của mọi người và lại tỏ lòng đau xót của p n riêng của tôi nữa.

Nước Nam mất cụ lớn là mất một nhân-vật hoàn-toàn của lịch-sử kim-thời xuất-hiện từ đời Tự-đức ; tỉnh Quảng-bình mất cụ lớn là giang-sơn mất một người con quí, suốt đời đã làm cho quê hương bao nhiêu là sự vẻ vang ; các quan tỉnh mất cụ lớn là mất một ông thầy, học-vấn quảng-bác, tri-thức lịch-lãm, có thể giúp cho được bao nhiêu việc khó khăn ; còn tôi mất cụ lớn thì thật một ông bạn rất quí vậy.

Nhưng mà thiệt t ôi nhất là thiệt thòi cho gia-quyến cụ lớn. Nay trông ai nấy đều mặt tang-phục mà khóc lóc than vãn thế kia thì có thấm-thiết bi-ai không ? Tại đây đại-biểu chánh-phủ mà chia sẻ cùng thâm cùng gia-quyến cụ lớn, Tôi hãy xin gia-quyến cứ tin vào quan Khâm-sứ cùng tôi, chúng tôi sẽ hết lòng lấy tình xưa nghĩa cũ đối với cụ lớn mà chăm nom sẵn sóc. . . . .

Khi tôi sắp đọc dứt những lời điếu-văn này, thì vừa nhận được cái điện-tín báo tin rằng Hoàng-thượng xét cụ lớn là một bậc lão-thần liêm trung, nay truy-tặng chức « Thái-tử thiếu-phó », rồi lại đọc to lên cho cả công chúng đều nghe và tiếng kèn mừng bấy giờ vang vẳng bên tai, như nhắc lại cái vinh-dự danh của cụ lớn.

Chức này cũng như chức mà ngày xưa đức Gia-long Hoàng đế truy-tặng đức Giám-mục Bi-đa-Lộc là bạn chí-thiết của ngài, đã từng chung ngài xông pha trong vòng tên đạn và đã có công to trong cái sự nghiệp oanh liệt hiển hách của ngài, trước là để kính trọng bạn, sau là để bớt sự đau đớn trong lòng.

Tôi xin nhắc lại đoạn lịch-sử lớn lao ấy là để đặt lên linh-cữu cụ lớn như một cái biển kỷ-niệm trang-nghiêm long-trọng.

VIỆC HANOI

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ		11 ₫ 50
— nhì,	—	10 60
— ba	—	9 62
Thóc hạng nhất,	—	7 00
Ấp ngô	—	7 85

Giá bạc — Kể từ ngày 2 Avril 1925 giá bạc ở kho Nhà-nước định là 0 45

Quan thống đốc Hương cảng. — Có tin rằng quan thống-đốc Hương-cảng đã tới Saigon.

Bầu cử hội-viên thành phố — Kỳ bầu cử hội-viên thành phố Hà-nội và Haiphòng đã định đến ngày chủ-nhật 3 Mai 1925.

Bỏ phiếu tại tòa Đốc-lý, bắt đầu tự 7 giờ sáng đến 4 giờ chiều. Xong rồi mở phiếu ngay. Nếu p à bầu lại thì kỳ bầu lại định ngay vào chủ-nhật sau 10 Mai 1925.

Ngạch các quan cai-trị. M. Girau, quan cai trị hạng nhất, Công-sứ Nam-định, được cử ng l dưỡng bệnh 6 tháng, ở Paris, lĩnh cả lương.

Thi bằng sơ-học yếu lược bản xứ. — Ngày 31 Mars vừa rồi quan Đốc-lý Hanoi đã ký một bản nghị-định mở kỳ thi bằng Sơ học yếu-lược bản xứ khóa năm 1925 tại các nơi sau này trong thành-phố :

Tại trường Yên-phụ cho khu Bắc ;
Tại trường hàng Vôi cho khu Trung ;
Tại trường Sinh-từ cho khu Nam.

Khu Bắc gồm học-trò hộ nhất, hộ nhì và hộ tam.

Khu Trung gồm học-trò hộ tứ, hộ ngũ.

Khu Nam gồm học-trò hộ lục, hộ thất và hộ bát.

Các đơn xin ứng-thí và các giấy cản-cước (cả nam-nữ thí-sinh) do khoản thứ tư đạo nghị-định ngày 24 février 1925 của quan Thống sứ đã định, thì cần đưa học-trò các trường công, trường tư sẽ do các ông đốc, bà đốc các trường ấy thu nhận, còn của học-trò ngoài không học trường nào thì sẽ do các phố-trưởng thu nhận.

Các đơn ấy phải viết vào giấy tín-chỉ 12 xu có đính cả giấy khai sinh vào phải để đến quan Đốc-lý chậm lắm đến ngày 10 avril 1925 là cùng. Quá hạn ấy sẽ không nhận nữa.

Các trường thi, thì vào ngày nào sẽ định sau.

Quan Đốc-lý lại nhắc cho các thí-sinh phải để ý vào đạo nghị-định ngày 15 février 1925 của quan Toàn quyền về việc khám thể căn-cước trong khi thi và khi xướng danh phải ký tên vào sổ gọi tên. Cái thẻ căn-cước ấy có dán ảnh phải do thí-sinh ký tên và trình quan Đốc-lý duyệt.

HIỆU BÁO-CHẾ :

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

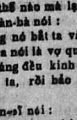
MÀN MỖI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

Hội Nhân-bác. — Ngày chủ nhật 19 Avril này, hồi 2 giờ chiều, hội N à-bác sẽ họp đại Hội-đồng thường niên tại nhà hội Trí-tri phố Richaud gần Hanoi.

Những việc bàn hôm ấy là :

1. Nghe tờ trình của ban trị sự năm 1924-1925.
2. Nghe tờ trình của ban kiểm-duyệt Tài-chính.
3. Nghe tờ trình của ông Tự-ngân.
4. Nghe tờ trình của ông Đốc bản-trường.
5. Bàn về mấy vấn-đề trọng-yếu về việc Hội.
6. Việc vặt.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU GAN-CÁ-VIÊN
(Capsules huile de foie de morue)
Mỗi ngày uống bốn viên, sáng 2 viên, chiều 2 viên, trước khi ăn cơm.
Giá mỗi lọ : 0 ₫ 80
油 肝 膏
華 僑 或 貴 顧 客 或 貴 顧 客 或 貴 顧 客 或 貴 顧 客 或 貴 顧 客 或 貴 顧 客 或 貴 顧 客 或 貴 顧 客

Một cái nạn gớm ghê ở trên xe-lửa : Hai người chết, mười người bị thương. — Việc này hôm qua đã nói sơ-lược trong mục thời-sự Việt-tri, nay lại được tin rõ-ràng hơn nữa như sau này :

Chuyến xe lửa 1 giờ 50 ở Hanoi chạy Yên-báy ngày thứ ba vừa rồi có xảy ra một cái nạn rất ghê gớm khiến cho hành-khách đều phải rùng mình ghê thịt. Cái nguyên-do chỉ bởi một anh nhà-quê ngu ngốc mà ra. Dương-v-Bân chính là tên hắn, mua được bỏ đón đám ma ở Hanoi về, khi xe hỏa gần đến ga Mĩ-nội-thôn nhưng chạy hãy còn nhanh, hắn đã hấp tấp chực khi ng xuống, lại đưa qua chỗ cửa sổ hạng tư chứ không đưa chỗ cửa ra vào. Khi anh ta mới đẩy được một phần đòn ra thì vướng ngay phải cái cột-điện ở đường sắt. Vì xe chạy đương mạnh mà cái đòn bật một cái mạnh quá đánh phải mấy người hành khách ngồi đó. Một người con gái là Nguyễn-thị-Bé 18 tuổi con một nhà phó may ở Yên-bay bị vỡ đầu chết ngay lập tức, một ông cụ già là Vũ-v-Điều 60 tuổi quán ở Võ-giàng, Bắc-ninh bị gãy tay không kể lên nhà thương Việt-tri đến tối hôm ấy thì chết, lại một người đàn bà nữa bị vỡ đầu không vào nhà thương Pháp-yên chưa biết sống chết thế nào, còn những người khác người thì toạc đầu, người thì vỡ mắt tay mặt chân, nhưng cũng không nặng lắm tất cả đến mười người nhưng còn đi được, cho nên không phải vào nhà thương.

Anh nhà quê ngu ngốc hiện đã phải tống giam.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Một tuần lễ chớp-bóng rất đặc-biệt !!!
Từ thứ tư 1er đến thứ ba 7 Avril 1925

TOU-FOU muốn lấy vợ
Đại hài-kịch 3 đoạn
LƯƠNG-HỮU-THẦN DIT LÉON CHALL BÓNG VAI TOU-FOU

TOU-FOU

Tou Fou là ai ?
Kíp khôi-hài ! mới xuất hiện
Trên đời có một không hai !
Đóng vai nhân-vật đã thập
Đóng vai bảo-hiệp cũng tài
Xé Vân-Đông từ sang nói tiếng
mơ xa Thần, Tiên, Yêu, ma, cực quỷ, ngất
Tou-Fou hầu tổ một là ai !
Kíp khôi-hài ! mới trò tài !!!

NHỮNG XE ĐẠP

« MORO »

Giá **450** quan

mới đến tại

GRANDS MAGASINS REUNIS

HANOI

63 156

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tống-giang nghĩ vậy, liền nói với *Vương-anh* rằng :

— Tôi nói câu này, không biết ngài có ưng cho hay không ?

Vương-anh nói :

— Xin đại-huynh cứ nói.

Tống-giang nói :

— Đại phàm bảo-bán, nếu còn phạm một điều hiếu-sắc, tất bị người ta chê cười. Tôi nghe lời nói thì nương-tử đây tức là vợ một vị minh-quan của triều-đình. Tôi muốn xin ngài nể tôi và vì cái đại-nghĩa mà tha cho nương-tử về, khiến vợ chồng lại được sum họp cùng nhau, chẳng hay ngài nghĩ thế nào ?

Vương-anh nói :

— Dám hỏi đại-huynh ! *Vương-anh* này bấy lâu vẫn chưa có tập-trại phu-nhân. Hoặc chi trên đời ngày nay toàn thị những hạng tục-nhân, nếu chỉ quấy rối làm càn, đại-huynh cần chi mà phải thương đến chúng nó, xin cứ để mặc tiểu-đệ.

Tống-giang liền qui xuống mà nói rằng :

— Nếu hiền-đệ cần dùng áp trại phu-nhân thì sau này *Tống-giang* xin chọn được một người con gái xinh-đẹp xứng-đáng, cưới về làm vợ, để nàng khăn sửa tại hầu hiền-đệ. Còn như nương-tử đây là vợ một vị minh-quan đồng-liêu với người bạn của tôi, xin hiền-đệ vì tôi mà tha cho nương-tử.

Yên-thuận và *Trịnh-thiên-thọ* cùng chạy lại đỡ *Tống-giang* dậy mà bảo rằng :

— Xin mời đại-huynh cứ đứng dậy, không khó chi việc ấy.

Tống-giang nói :

— Nếu không vì chất tình nghĩa thì tôi không dám ngẩn trở.

Yên-thuận thấy *Tống-giang* cố ý muốn cứu người đàn bà ấy, mới không nể *Vương-anh* thuận bay không thuận, liền truyền cho phụ-kiệu cứ việc đem người ấy đi.

Người đàn-bà nghe nói, vội-vàng sụp xuống lạy tạ *Tống-giang*. Vừa lạy vừa nói :

Đa tạ đại-vương.

Tống-giang nói :

Xin nương-tử chớ lạy. Tôi không phải đại-vương, ở sơn-trại này, tôi là một người khách tự huyện *Vận-thành* mới đến.

Người đàn-bà lạy tạ lui ra, hai tên kiệu-phu mừng được sống sót, khi kiệu người đàn-bà lấy xuống núi, chạy nhanh như bay, chỉ t ốc rằng cha mẹ sinh cho mình được có hai chân mà chân thiệt cánh. *Vương-anh* vừa thấy vừa buồn, nín lặng không nói câu gì. *Tống-giang* cầm tay dắt ra noi tiễn-sảnh, rồi khuyên bảo rằng :

— Hiền-đệ chớ nên nóng-nảy. Sau này *Tống-giang* xin tìm c o hiền-đệ một người vợ đẹp, khiến hiền-đệ được vui lòng. Ở quyết không thất tín đâu.

Yên-thuận và *Trịnh-thiên-thọ* đều cả cười, *Vương-anh* bấy giờ bị *Tống-giang* lấy nghĩa-lý bắt buộc, dẫu không bằng lòng, nhưng ngoài miệng không dám nói ra, đành chịu cười gượng, rồi cùng *Tống-giang* uống rượu.

Lại nói chuyện mấy tên quân ở *Thanh-phong-trại* khi bị giặc bắt mất cung-nhân (1) rồi, vội-vàng chạy về báo với *Lưu* tri-trại rằng :

— Cung-n ân đã bị toán giặc ở *Thanh-phong sơn* bắt đem lên trên núi mất.

Lưu-c o nghe báo, hãm hãm rồi giận mà quát mắng rằng :

— Chúng bay thật đồ ăn hại, ết ắng được việc gì, cớ sao lại để cho giặc bắt được !

1) Vợ quan gọi là cung-nhân, cũng như ta nói phu nhân vậy.

Lưu-cao tức-thì truyền đem đại-côn đánh mấy tên quân đi theo hầu cung-nhân. Chúng phân-giải rằng :

Bọn chúng tôi chỉ có sáu bảy người, mà toán giặc kể hàng ba bốn mươi tê, hễ chúng tôi đi lại làm sao cho nổi.

Lưu cao quát mắng rằng :

— C áng bay không làm thế nào đem được cung-nhân về đây thì ta sẽ tống-giam mà trị tội chúng bay.

Bọn quân-sĩ bắt-đắc-dĩ mới tuyển lấy những quân tráng-kiện trong bản-trại, cả thảy độ bảy tám mươi người, ai nấy đều cầm giáo mác, định đi cướp lấy cung-nhân đem về. Không ngờ đi đến nửa đường thì vừa gặp bai tên kiệu-phu đang kiệu cung-nhân về mà chạy vùn-vụt.

Mọi người cùng nhau cất chào cung-nhân rồi hỏi rằng :

— Làm thế nào mà lại về được ?

Người đàn-bà nói :

— Chúng nó bắt ta vào trong sơn-trại, thấy ta nói là vợ quan *Lưu* tri-trại thì chúng đều kính nể mà sụp xuống lạy ta, rồi bảo kiệu-phu lại đưa ta về.

Bọn quân-sĩ nói :

Trăm lạy cung-nhân ! Xin cung-nhân tha tượng lấy chúng tôi mà nói với quan tri-trại che một câu rằng : Hiện chúng tôi kéo vào đánh mà cứu được cung nhân, để khiến chúng tôi khỏi bị trách phạt.

Người đàn bà nói :

— Ừ ! Để ta sẽ liệu lời.

Bọn quân sĩ lay tạ, rồi xum-xít đi hộ vệ xung quanh. Chúng thấy bai tên kiệu-phu đi rất nhanh, liền hỏi rằng :

Mọi khi hai người khiêng kiệu chỉ lệ-đệt như vịt, cớ sao ngày nay lại đi nhanh như thế nầy ?

Hai tên kiệu-phu đáp rằng :

— Sau lưng quất đau như thế thì tài nào không phải chạy nhanh !

Bọn quân-sĩ cười mà bảo rằng :

Ma làm hại người hay sao thế ? sau lưng nào có ai đánh đâu !

Bấy giờ bai tên kiệu-phu mới dám ngẩnh đầu trông lại rồi nói :

— Thế ra chúng tôi chạy mất cuống cẳng, cứ tưởng là có ai đánh ở phía sau lưng.

Mọi người đều cả cười, rồi cùng nhau đưa cung-nhân về trại. *Lưu* tri trại trông thấy mừng rỡ, liền hỏi cung nhân rằng :

— Cung-nhân nhờ cớ ai cứu mà về được thế ?

Người đàn bà nói :

— Chúng nó bắt tôi về, toan sụp trên ghẹo, vì tôi không theo nó để toan giết, sau thấy tôi nói là vợ quan tri trại thì chúng không dám bạ thế, vội-vàng cùng nhau sụp lạy. Lại vừa gặp có các người đây kéo đến, cướp lấy tôi đem về.

Lưu-cao nghe nói, gọi lấy mười binh vượn và một chiếc lọn đem thưởng cho bọn bảy tám mươi người ấy. Lại nói chuyện *Tống-giang* từ khi cứu được người đàn-bà, còn ở chơi trên núi trong sáu bảy ngày nữa, rồi mới cáo từ ba vị đầu-lĩnh để đi sang với *Hoa* tri-trại.

Ba vị đầu-lĩnh cố giữ không được, liền đặt tiệc tiễn hành. Lại đem các đồ vàm bạc gói vào trong khăn-gói để đưa tặng *Tống-giang*. Ngày hôm ấy *Tống-giang* sửa-soạn đồ hành-lý ra đi.

Ba vị đầu-lĩnh tiễn xuống chân núi, lại bắt quân-sĩ đem các món lên quà đi theo. Khi đến bên đường cái quan, rót rượu cùng nhau tiễn-biệt.

Ba vị đầu-lĩnh ân cần dặn *Tống-giang* rằng :

— Khi nào đại-huynh ở *Thanh-phong-trại* trở về thì xin hãy vào đây chơi với chúng tôi ít ngày đã.

Tống-giang vui đeo khăn gói, tay cầm ngọn giáo, nói chào ba vị đầu-lĩnh, rồi thẳng đường đi sang *Thanh-phong-trại*.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mê-nec, 15 chân kính
Mặt để kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2200

G. PAREL

Ai muốn hỏi gì cũng sẵn lòng bảo; chỉ bảo để những việc buôn bán và các việc khác. Xem xét các sổ sách, hoặc lĩnh sổ sách
49, Avenue Puginier, Hanoi

Thứ sữa tối thượng hạng

Thứ sữa đặc hiệu Confé của nhà lấy sữa có tiếng thứ nhất ở Hòa-Lan, là một thứ sữa những người yếu, trẻ con cần dùng hơn cả mọi người ưa thứ sữa đặc có chất ngọn dùng rất tốt.

Ai có tỉnh khó đến đâu, dùng thứ sữa nay cũng phải vừa lòng.

Bán buôn tại :
COMPTOIRS COLONIAUX CHINIS
Haiphong. 2220

Kính trình

Bản-hiệu từ khai-trương đến nay được các ngài có lòng quang-cố và công-nhận cho rằng chè bản-hiệu thật không phụ tấm lòng tin-yêu của các ngài

Hiện nay bản-hiệu nhiều thứ chè đặc biệt thượng hảo hạng : nước đẹp tứ danh trà, Đại hồng Đào, Bạch kê-Quan, Mỹ-tây-Thi, Trà chung-Vương, Ngọc-quan Âm, Thiết la Hán, vân vân.

Các ngài có lòng chiếu-cố xin kính mười đến bản-hiệu hoặc ở xa xin gửi lĩnh hóa giao ngân.

Kính trình
KIM-THÁI
HANOI : Số nhà 3, Phố hàng Ngang, Téléphone 480
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách, Téléphone 272.
2101

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi, nói tóm tại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sắp nhiều lắm, vậy cần phải cẩn-thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chữa cẩn-thận nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người, bệnh ấy vẫn rình mò làm hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống :

Cachets du Docteur Nofal
0 $ 95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước một bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sổ vọng.

Nếu phải yếu, không chịu được thời tiết âm-thấp, và giá lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0 $ 90.

Hai thứ thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert cả bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Án được tái thẩm Vũ-v-Huyến ở Hà-nam bị thua thông đồng với Lê-v-Dương làm mạo bằn lại để quịt nợ một người nhất tòa Thượng-thẩm phạt 2 tháng tù, Lê-văn-Dương cũng phải phạt 15 ngày tù về tội đồng đảng với việc giả mạo ấy. Nay tòa Thượng-thẩm cho tái thẩm nhưng để xét tự-dạng rồi mới nghị án lại.

Nguyễn-ngọc Ru và Ng quang-C đều phải tòa Thượng thẩm phạt cùng với Mai-ngọc-Cậu mỗi tên 1 năm tù về tội ăn cắp trâu và đồng đảng việc ăn cắp ấy. Nay Ng-ngọc Ru và Ng-quang-Chiểu tìm được một cái thư của tên Cậu viết cho nói đổi con trâu ăn cắp ấy, nên xin tái thẩm. Vậy tòa Thượng-thẩm đã xét lại cho là Ng-ngọc-Ru và Ng-quang-Chiểu bị phạt oan, nên tuyên án tha cho.

Cố sát. — Đêm hôm 2 tháng 12 năm 1924 Lê-công-Mán vì chuyện thù về việc thua kiện, cùng với ba đứa đồng đảng cầm dao, gậy vào nhà một người thù tên là Ng-v-Hòa đang lúc ngủ say đánh chém bị trọng thương rồi chạy trốn. Người bị thương đưa được một quãng, quay về gục xuống giường, bảo với vợ con nhận được đích tên Mán, rồi chết. Hỏi thì tên ấy không nhận lại vu tội cho hai người họ người bị hại lên là Thuật và Nhu. Vì có chứng cớ rõ ràng, nên tòa Nam án tỉnh Bắc-giang phạt tên Mán khổ sai chung thân và bắt phải bồi 100 đồng cho nhà khổ chủ. Tòa Thượng-thẩm y-án.

Đánh chết người Lê-công-Á và Vũ-họ-Đê có đơm đó ở đồng thường bị mất trộm, sau đinh bắt được tên Nhu ăn cắp vừa đánh vừa kêu rầm lên. Lũ tên Trần-duy-Đại cũng thường bị mất cắp đó nghe tiếng kêu đã bắt được đứa ăn cắp, nên cũng lúc, cầm gậy ra đánh tứ bụi. Tên Nhu bị đòn đau về nhà được độ nửa tháng thì chết. Tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt Trần-duy-Đại, Trần-duy-Thôi, Vũ-huy Giáy, Lê-công-Á và Vũ-họ-Đê mỗi tên 3 tháng tù và bắt phải liên-đới với nhau chịu 12 đồng tiền khám-nghiệm. Tòa Thượng-thẩm y-án nhưng cho tội tù được án treo, vì xét tên Nhu là đứa bất thiện xưa nay, chỉ chuyên nghề cắp trộm kiếm ăn. Còn Trần-quang-Tân thì được tòa

Đá chết người. — Mẹ một người tên là Hà-v-Chúc có con lợn sổng ra đồng ăn lúa của Ng-v-Ninh tức Phó-Cu. Theo lệ làng phó Cu bắt lợn ăn lúa làm t ật chia làm đôi, lấy một nửa, còn một nửa trả chủ có lợn. Vì thế hai bên cãi nhau. Trong khi cãi nhau phó Cu đá mấy cái vào mẹ Hà-v-Chúc chẳng may sau chết. Tòa Nam-án tỉnh Yên-bái phạt phó Cu 3 năm tù về tội đánh chết người và phải bồi 100 đồng cho nhà khổ-chủ. Tòa Thượng-thẩm xét cho là tội đánh người bị thương và tuyên án phạt 6 tháng tù và 50 đồng bồi thường.

Án bỏ đi không xét. — Tòa Thượng-thẩm bỏ không xét những án sau này của tòa Nam-án tỉnh Thái-bình đã nghĩ xử là vì để quá hạn rồi mới có đơn án : Phạm Đề và Phạm-Thực phải phạt mỗi tên 1 năm tù về tội ăn cắp và hành-hung — Hoàng-văn Quách phải phạt 5 năm khổ-sai về tội ăn cướp — và Ng-v-Tạ phải phạt 5 năm khổ sai cũng về tội ăn cướp.

Tự tiện bắt, trói đánh người. — Nhân có việc làng lũ Trần-v-Lương, Đào-đình-Kính ở làng Đào-xá, huyện Au-toi tỉnh Hưng-yên đánh trống ngũ liên ở đình. Một người làng tên là Đào-ngọc-Giáp là cựu trương-tuần chạy ra hỏi vì cớ gì đánh trống ngũ-liên. Lũ Trần-v-Lương, bảo là có quyền cước gì mà được hỏi. Vì thế nên hai bên cãi nhau. Lũ Trần-v-Lương bắt người ấy trói lại đánh và giam một đêm. Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt Trần-v-Lương 3 tháng tù và 20 đồng, Đào-đình-Kính, Đào-đình-Trạch, Đào-đình Tá, Đào-đình-An và Đào-đình-Thuận mỗi tên 3 tháng tù án treo và 10 đồng. Tòa Thượng-thẩm hoãn đến phiên sau để luật-sư bên bị cãi rồi mới nghị án

Việc nghĩa quyên. — Số quyên số 874 của chi hội Trung Bắc-kỳ nông công thương tương-tế chi hội Thanh-hóa.

MM. Trần-thiện-Kế 5 p, Ng-v-Hùng 1 p, Trần-xuân-Mai 2 p, Ng-xuân-Huy 5 p Ng-v-Ngạt 1 p, Lê-đình-Tiến 2 p Ng-v-Xuyên 3 p, Ng-v-Linh 3 p, Đào-đình-Minh 2 p, Mạn-xuân-Tốc 3 p, Trần-đăng-Minh 2 p, Ng-v-Thái 3 p, Trần-quang-Cố 2 p, Phạm-chân-An 3 p, Vương-v-Tính 2 p, Phạm-hữu-Thái 2 p, Lại-khắc-Hậu 2 p, Quảng-Lý 2 p, Đào-đình-Nghị 2 p, Ng-trọng-Thủy 1 p, Phạm-ngọc-Thụy 1 p, Ng-trọng-Đức 2 p Phạm-sĩ-Hải 2 p, Phạm-v-Chí 2 p, Ng-cư-Tích 1 p, Ng-văn-Thang 1 p, Lê-đoàn-Hoành 1 p, Đào-khắc-Thụy 2 p Hoàng-đức-Trung 1 p, Ng-ngọc-Thắc 1 p, Chu-viết-Hinh 3 p, Ng-văn-Vân 5 p, Ng-sĩ-Quy 3 p, Trần-đức-Thành 1 p, Trịnh-văn-Mân 2 p, Ng-văn-Thái 1 p, Ng-Trung 1 p, Trần-ngọc-Giao 1 p. Vũ-huy-Thạc 1 p, Hà-mộng-Lân 1 p, Đinh-v-Cẩn 1 p, Đinh-xuân-Khoa 1 p. Ng-văn-Lương 1 p, Ng trọng-Bảo 1 p, Đào-đức-Mậu 5 p, Ng-như-Lâm 1 p, Ng xuân-Cần 0 p 50, Ng-v-Chi 3 p, Trần-đắc-Hưu 1 p, Đoàn-v Nghị 1 p, Ng-v-Tuân 1 p, Ng-v-Dần 1 p, Lê-đình-Khôi 1 p, Ng-v-Bình 0 p. 5 , Đỗ-v-Xuân 1 p, Ng-v-Khang 1 p, Trương-ngọc-Ba 1 p, Ng-v-Kiên 1 p, Trần-trọng-Cung 1 p, Trần trọng-Hiền 0 p. 50, Ng-gia-Cối 1 p, Ng-xuân Dung 0p.50, Nguyễn-thế-Thành 0p.50, Hồ-sĩ-Thái 1 p, Ng-thọ-Thi 0 p.50, Đỗ-văn-Giú 0 p.50, Đức 0 p.50, Đặng-h-Chuẩn 0 p 50, Thống 2 p, Đặng-thọ-Phơi 2 p, Đào-v-Lộc 0 p.50, Ng-văn-Mỹ 1 p, Lê-khắc-Tân 0 p 5), Ng-gia-Cốt 0 p.50, Trần-ngọc-Vạn 0 p 50, Bọn con gái 1 p 5), Phan ngọc-Thanh 1 p, Trần-quang-Bính 1p, Ng-duy-Sĩ 1 p, Hoàng-hữu-Mỹ 1 p, Ng-quỳnh-Thước 2 p, Ng-v-Thái 1 p. Cộng là 129 $ 60.

Hội-đồng cứu-tế lại cáo

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-NINH

Đậu mùa và sởi. — Độ này những trẻ con ở chốn thôn quê và trong thành phố lên đậu lên sởi nhiều lắm. Ai có con trẻ bị những chứng ấy nên giữ gìn cho cẩn thận chớ nên uống thuốc nhầm mà sinh ra nguy hiểm.

Tuyển lính. — Hồi 6 giờ sáng hôm thứ tư tại trại Khố-xanh có kén 20 tên lính mộ và 30 tên lính tuyển để sang bên quí quốc.

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng, Mme Vũ-thị-Hòa là kế-thất M Ngdiệp-Quảng, tri-phủ Thuận-thành (Bắc-ninh) vừa mới tạ thế ngày mồng 9 tháng 3 ta hồi 5 giờ sáng ngày 3 Avril này, để lại 3 con còn dại.

Vậy xin có mấy lời kính viếng bà phủ, chia buồn cùng quan phủ Thuận và quí quyến.

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi có lời đau đớn mà cáo phó rằng :

Madame VŨ-THỊ HÒE

Là kế-thất M. Nguyễn-diệp-Quảng, tri-phủ Thuận-thành, chẳng may tạ thế hồi 5 giờ sáng ngày mồng chín tháng ba Annam.

Đến ngày 11 tức là 3 avril 1925, hồi chín giờ sáng sẽ cất đám tại phủ lỵ (Thuận-thành) Bắc-ninh.

Quan phủ : Nguyễn-diệp-Quảng, Tri phủ Thuận-thành.
Ai tử : Ng-diệp Duyên, Ng-diệp-Lương.
Ai nữ : Ng-thị-Nhu, Ng-thị-Lan, Ng-thi-Thi.

HƯNG-YÊN

Toan tự tử — Tối 28 mars hồi 11 giờ một người lính cơ khi gác ở đình quan Tuần lấy súng kề vào hàm bắn hai phát đinh tự tử, nhưng không chết, chỉ bị thương nặng và lời cả óc ra, đã đưa lên nhà thương Hanoi chiều 31 Mars để chữa.

NÚI-GỒI

Hết hồn phủ Giầy. — Cái quang-cảnh hội năm nay cũng như mọi năm, cũng rước mã, rước nước ở phủ-chính ra chùa Gò và ở chùa Gò về Phủ-chính, xong rồi thì dân kéo chữ ở Phủ-chính và Phủ-vậy, còn như phủ Công-đồng cây đa bóng thì suốt ngày đêm không lúc nào là không có người hộ bết thượng đồng.

Còn thiện nam tín nữ thập phương trẩy hội đông lắm, ô-tô ngồi cả lên mui, xe-hỏa đứng chung cả với bò với lợn, mà chuyến nào cũng chật nich nỗi ông người lên chân không được. Nhưng hôm qua là vừa hết hội, các ô-tô đâu đã về đấy, mà các chuyến xe lửa chạy thêm cũng thôi không chạy nữa, nay mai thì đóng cửa đền.

Dù mưa gió lắm lội thế nào mà các công-tử bột cũng bọn lần lưng cũng thấy nhan nhản chen chúc nhau để kiếm chác chi chỉ ở đám con gái đàn bà.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bị xe hỏa cán chết. — Vừa cách mấy hôm đây một người đàn ông liều mình tự tử trên đường sắt tại gần ga Hiến-sĩ, nay lại có người đàn bà bị xe cán chết ở ngoài đường gác Văn-lăng, bị cái tai xe đánh vào đầu mạnh quá đem vào nhà thương một chốp thì chết.

Nghe đâu người đàn bà này cùng đi với đứa con, nhưng vì cớ tỉnh lẳng tai, mà người con đã nói với mà không nghe, cứ xăm xăm đi đến nên phải bị xe cán chết.

Cái nạn ô tô. — Cách vài hôm nay một cái xe ô-tô của hai người tây đến điền đi từ Huế ra Quảng-trị, khi đến địa phận làng Thanh-lương thì bỗng nhiên lăn xuống ruộng, xe áp xuống đất bốn bánh chổng lên trời, nhưng người xe cũng cứu mấy xe lẹ trí nhảy ra khỏi chết, chỉ bị xây xát ít nhiều mà thôi. Mà cũng may nơi ấy đường quan tiếp ruộng cạn nên người khỏi nguy hiểm mà xe cũng đỡ trọc lộc, cái xe ấy đã đem về Huế để sửa lại.

Lại vừa rồi đây một cái xe ô-tô đi từ Tourane ra Huế vừa đến nơi Ái-vân vào khoảng 6 giờ rưỡi sáng gặp phải sương mù buổi mai phủ trắng mây chẳng biết nẻo mà đi thì đã bị phủ, chìa buồn cùng quan phủ Thuận và quí quyến.

Giờ tốt hại mùa màng. — Năng tạnh được mươi ngày nay các điền gia đã mừng rỡ, nhưng mừng đó lại buồn đó ngay, vì đã ba hôm nay, suốt đêm ngày những trận gió to tuôn rốc làm cho lúa phải mẹp cả. Đó lại là một điều nguy cho mùa màng, một điều lo của các nhà nông.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Chết đuối. Ngày 31 tháng 3 tây, có một người phu làm đường xe lửa tên là Trương-Dậu, hồi 12 giờ trưa, lội qua khúc Quảng-khê về phương Thượng-lâm, chẳng may bị nước chảy mạnh xảy chân phải chết chìm ; quan huyện sở tại đã khám thi-thể thời không có thương tích gì, khả-nghi cả, để xác cho làng Thượng lâm mai-táng rồi.

Người phu này quán làng Quảng-cư huyện Lệ-thủy.

QUẢNG-NAM

Cái tình cảnh đói kém ở hạt Đại-lộc. Tỉnh Quảng-nam năm nay mùa màng mất mát, bị đói kém to, cái tình cảnh khổ-sở của nhân dân không bút nào tả xiết. Nhất là huyện Đại-lộc lại càng khốc-sở hơn hết cả, từ trước đến nay Chính-phủ vừa chẩn vừa thại cho cả thảy đã đến 6 lần, mà nhân-dân vẫn còn đói khát quá, đến nỗi phải đi kiếm gốc dừa dại, lõi thơm tàu, bông rô may, và hột chà-là non về ăn cho qua bữa, mà vẫn không đủ ! Ngoài đường người cho thấy lũ-lượt những người đói rách bồng con bế cháu đi lang-thang để kiếm miếng ăn ; họ đói quá đồ làm liều, hễ thấy nhà nào dọn cơm

(Xem trang thứ 10)

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 2 Avril 1925

TIÊN NGÀI VỊ MÔI

Cửa ai, ai lại không ngờ,
Gan vàng bỏa ngọc đợi chờ nhau chăng

Tối thứ sáu 3 Avril 1925

CÁI KIẾN KIỆN CỦ KHOAI

Vở chèo cải-lương của một nhà danh sĩ soạn ra. Câu hát rất là thâm thúy, có ý vị lắm và đối chọi nhau từng tiếng một.

Soạn-giả đã thay đổi cả lại thành ra được nhiều điệu và giọng hát, nghe rất là êm-ái lắm, và lại đặt thêm ra một cảnh thứ tư là cảnh « Chợ giời » nữa cho thêm vui.

Tuần lễ trước đã diễn lại được các lối-qui cho là hợp ý và đến xem đông lắm. Nay bản-hội xin chiều ý các ngài mà diễn lại lần nữa, chính soạn-giả xin tình nguyện ra đóng vai ông Nhiêu Kèn.

Xin các qui-khách họ cố đến xem đông cho vui và xin lấy vé trước kẻo hết. Tích hát nay dài, vì có nhiều điệu hát, vậy đúng 8 giờ tối thì khai-diễn, xin các ngài đến sớm cho. Có ban vé trước từ tối thứ năm.

NHÀ MÁY GIA-LÂM

Cần nhiều thợ tiện và thợ nguội giỏi, lương cao, ai lành nghề đến mà hỏi.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đau mỹ mất, đau mắt, đau da màng mắt, chảy nước mắt.
Muốn chữa khỏi các bệnh ấy thì nên dùng :

Thuốc Ciella
Giá một lọ: 0 $ 80
Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

Rượu bổ-đào:
• TONIQUE TONKIDIS •
Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con sợ, cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ-càng nhẩm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôa Nội-các phụng tờ chỉ cho phê rằng :

Chiếu nay đại-được phòng của MONTÈS qui ông, có chữ nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước tục phê thị gửi cho qui được phòng chế-tạo để tỏ tỉ-mỉ-ý.

● *Khâm thử.*

欽此 內閣奉 准 特賜 御用 什錦 大補 酒一 瓶 以 表 其 製 藥 精 良 之 意 欽 此 欽 遵 施 行 右 給 發 與 藥 房 主 人 收 領 准 此 光緒三年五月初七日 內閣奉

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

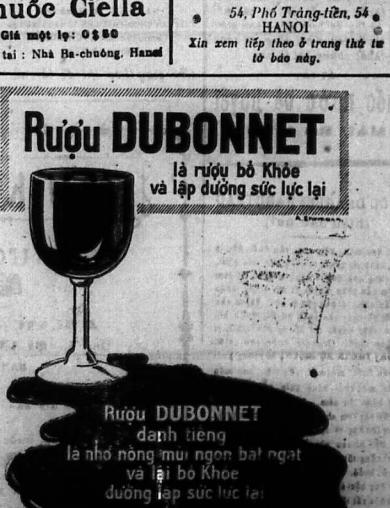
GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

CÁC VỊ ĂN THỨC UỐNG

Sữa đặc ngọt ANGE GARDIEN.	*Một hộp:*	2 fr 00
Mật Saint James.	*Một lọ:*	5 fr 50
Mận Dufour, một lọ thủy tinh 500 grs		9 fr. 50
Vermouth Crucifix, vi rượu Phen	*Một lít:*	10 fr 00
Cassis Fourniér nước quả nguyên chất	*Một lít:*	15 fr 00
Rượu vang Raphaël.	*Một cent:*	16 fr 00
Rượu Rhum Phénix	*Một lít:*	18 fr. 50

Kẹo mứt, Socola về lễ Pâques
Mời tới : Trứng, cá, chai-bơ, gà....
Các thứ bảo hạng
SOITE POSTALE N° 40

Rượu DUBONNET
là rượu bổ Khỏe và lập dưỡng sức lực lại

Rượu DUBONNET danh tiếng là nhờ nồng mùi ngon bật ngát và lại bổ Khoẻ dưỡng lập sức lực lại

Agents généraux en Indochine : CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie
PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

ra là xông vào cướp lấy mà ăn, đến nỗi có nhà kiếm được bữa gạo nấu cơm chín rồi phải đóng chặt cửa ngồi, bưng cơm vào tận trong buồng mà ăn giấu!

Từ bao nhiêu năm nay chưa từng thấy cái nông nỗi ở nhà gạch mà phải đi lĩnh chân, ruộng đất bỏ bỏ mà phải giết hết trâu, bò, heo chó, để ăn cho đỡ đói, như năm nay bao giờ! Dọc đường ngày nào cũng thấy có thây người chết, cái tình-cảnh thương-tâm thảm mục không biết sao mà nói cho cùng!

Hiện tình như thế đó, mà lúa thì mười phần may lắm cũng vớ được ba, bốn là tột bực rồi. Nhân dân đã bị kém đói những từ tháng chín năm ngoái đến giờ, chỉ trông cậy vào ngày mùa, nay mùa màng như thế thì còn một khoảng dài đằng-đẵng từ giờ đến mùa tháng tám biết làm ra cách nào cho sống nổi với đói?!

T. L.

BỒNG-SƠN

Vẫn còn cái thói phép giả-man. — Mới đây tại trên đường cái có thấy một đám đông người, đi đầu có bốn tên khiêng một cái chõng, trên chõng trói một đôi gian gái áp mặt làm một, để trần truồng lồ lồ cả thân thể, hai bên có tuần phiên đi kèm và một bọn kỳ lý theo sau. Hỏi ra mới biết là bọn kỳ lý làng kia bắt quả tang được một đôi gian-phụ dâm-phụ là giai có vợ gái có chồng trói lại đem trình quan. Thấy vậy ai cũng phải lấy làm phàn-nàn cho cái thói giã-man của một bọn kỳ lý ngu dại đã làm một việc trái nhân đạo quá lắm. Những kẻ gian dâm làm hại cho phong-hóa thì bao giờ cũng phải trừng-trị không tha, nhưng phải trừng-trị một cách chính đáng, chứ sao lại làm cái trò ô-nế tàn nhẫn như thế. Tưởng làm như vậy là để cho kẻ khác coi đó lấy răn, song có biết đâu là lại gợi cái bụng dâm tà cho phường vô liêm-sỉ, vì thấy mỗi khi đám ấy đỗ-nghỉ ở chỗ nào thì thấy có nhiều kẻ xúm-xít lại xem, rồi cùng nhau cười dòn, cứ thế mà khiêng đi suốt một quãng đường 20 km cho đến huyện.

Vậy thiết tưởng trước khi trừng-trị cái tội của những kẻ gian dâm kia, hãy nên trừng-trị cái tội của bọn kỳ-lý giã-man ấy. Vì chúng làm như vậy thực là mất cả nhân-đạo, nếu có người ngoại-quốc trông thấy thì hẳn phải chê-cười là cái dân tộc còn giã-man quá.

Đ. lai cảo

Bệnh huyết suy đàn-bà thường mắc phải nhiều lắm. Ấy cũng bởi bệnh huyết suy mà sinh ra bịnh bạo chứng như tật khắc, làm cho đàn bà con gái cực khổ cả đời.

Vì vậy ít lâu đàn-bà con gái lại phải dùng thuốc làm cho khí-huyết được chung sạch luôn luôn, và bổ dưỡng lấy sức khỏe của mình.

Trong các vị thuốc thật là hiếu nghiệm về bịnh ấy, thì không gì hơn thuốc Pilules-Pink, cách điều chế hợp với khí chất đàn bà lắm. Thuốc Pilules Pink có những công hiệu hiếm có, như là sinh huyết và bổ cân. Vị thuốc ấy, đã không mảnh-liệt quá, mà lại phù-trì bồi-bổ cho cơ thể yếu-đuối, làm cho vận-động tiện.

Thuốc Pilules-Pink thường dùng để chữa bệnh huyết suy, bệnh xanh-bủng, bệnh yếu-gầy, bệnh lạy-nhược bệnh run-gân, bệnh tinh thần hỗn quyện, nhất là bệnh không ngủ, bệnh tiêu-hóa không điều-hòa và bệnh ăn không ngon cơm.

Thuốc PILULES PINK hàng thuốc nào cũng có bán.

Bạng thời, Những bịnh như là: XANH-XAO, ỐM-GẦY, ĐAU LƯNG mỗi gói cũng trộ TIN-THẦN thì Thầy-thuốc đều chữa bằng le

NUCLOCITHOL.

Thuốc này HIỆU LẮM, trừ bịnh đánmau mà lại trừ tiệc cốt bịnh.

Thuốc NUCLOCITHOL làm sanh sáng MÁU-HUYẾT và cứng-cát GÂN-CỐT.

Thường người ta dùng mỗi khi đau mới giới đăng cho mau lành mạnh, mà nhứt là trừ những bịnh kể trên đây.

Cách nống: sấn hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm ông GUILBAUD, Thầy bào chế thuốc nhứt hạng tại TOURS (France)

Tiệm tại Hanoi: Tiệm thuốc của ông Ed. CHASSAGNE

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY HIỆU:

NAM-THỊNH

6, Rue des Cantonnais, 6

HANOI

Hàng rét mới sang — Cai mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ. Man man kéo hết hàng tốt. 2038

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra ráo phải làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ! Bổ thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BÒ 1$40

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Bệnh bao mòn, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Bổ làm cho bớp bắn chân huyết đi mà chỉnh chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta chỉ phải bổ bổ ngay vào chân huyết. Muốn bồi bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chống khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, bao mòn sau khi mới khỏi bệnh ghịp, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt để chữa khỏi bổ có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả. 2036

CÔNG-TY VẬN-TẢI ĐÔNG-PHÁP

7, Boulevard Bobillot — HANOI

XƯỞNG XE Ô-TÔ BOBILLOT

Bán các nơ Michelin cho ô-tô và xe tay

Độc-quyền về hạng ô-tô MAJOLA 7 và 10 mã-lực COTTIN DESGOUTTES 12 và 18 mã-lực Camionnettes LUC COURT 1000 và 1500 kgs.

Xưởng chữa xe do một nhà chuyên môn chỉ-trương

Chữa các xe ô-tô xe ngựa và xe tay cũ thành mới

CHO THUÊ, MUA VÀ BỔI ô-tô và xe tay

Bán buôn các thứ

Gởi giấy-thép thì đề tắt là: CHEDOTAU HANOI — GIÂY NÓI SỐ 73

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酋 補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nổi-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每 晚 食 者 壯 每 吉 壯 沒 喉 籠 欸 樂 精

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ lám giờ sáng.

Chứng đau xương,
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại,
Các chứng đau quả tim.

Mụn sưng ở mạch máu lâu đã 3 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

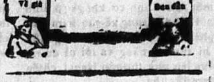
NHỮNG LÚC TRỞ VỀ GIÀ

thì thường thấy váng đầu, tắc hơi khó ở, hay chóng mặt nhức đầu, đau thận, đi táo, mệt mỏi hoặc khó ở, cần nhiều đàn-bà thì kinh chẳng những không điều mà lại có lắc ra nhiều quá thì làm cho ai cũng hãi sợ. Những lắc này nên dùng thứ thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các danh sư ở hoàn-cầu đều chứng nhận rằng hay. Dùng nó thì chẳng bao lâu kinh nguyệt lại đều, không có làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong khi chữa các chứng đau xương, tụ máu ở các huyệt-quản và các chứng ở ngoài da như là hắc lào, mụn nọc, nổi mẩn làm cho người nào mắc phải thì ngứa khó chịu lắm;

Thuốc này bán ở các hàng lục hợp to và các hàng thuốc vặt.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng đá dầy, đau đá dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

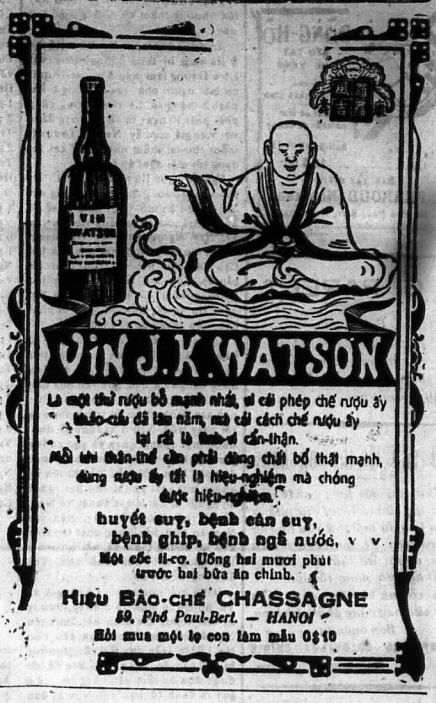
Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy bảo-cáo đã lâu năm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi thân-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tất là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

huyết suy, bệnh cần suy, bệnh ghịp, bệnh ngã nước, v. v.

Một cốc tí-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, Phố Paul-Bert. — HANOI

Hỏi mua một lọ con làm mẫu 0$10

CÓ THẤY CON DÂU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là hẳn

PACHOD Frères & Cie LYON 2056

ĐƯỜNG SANG LÀO

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

TỪ THAKHEK VỀ VINH

Vừa thấy ở Vientiane về tối chủ-nhật thì sáng thứ hai xe ô-tô chở thơ và hành-khách ở Thakhek về suốt Vinh.

TỪ VINH ĐI THAKHEK

Ngày thứ sáu đúng 7 giờ sáng chạy, chiều thứ bảy đến Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi thì xin đánh giây-thép cho biết trước 24 giờ để bán-ty liệu xếp xe cho đủ.

Hạng tây đi . . . . . : 28$00 một chỗ ngồi.
Hạng ta đi . . . . . : 14.00 —

Đường đi Huế và Tân-ly đi Nghệ-an ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI, Vinh, Bến-hà, Tân-ly, Thakhek hay là Mạng

VỚI 20 QUAN, QUÝ KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Các bạn phải nhớ ngày 30 quan vé trong 11 tháng mà tháng đông 30 quan theo như các điều khoản nói trong luật (Như vậy mỗi ngày chỉ để ra mấy xu, có thể làm nên giàu có được.

Hộp tiền lần đầu được ngay tức số vé, chỉ mình mình có quyền xổ-số, mà lần rút số nào cũng được dự, như thế đã đảm bảo tiền rồi vậy, nếu vé của mình trúng số được lĩnh nguyên cả lẻ. Mỗi cái vé PANAMA thế nào cũng trúng một lần, giá tiền lớn từ 500.000 nhỏ đến một hào quan, không có cũng được hoàn lại 600 quan.

Thực là một cách đặt lãi chắc nhất và lợi nhất

Mỗi năm số tiền các lẻ có hơn ba triệu quan

CÁC LỘ NHƯ SAU NÀY:

126 lô	500.000 quan	253 lô	5.000 quan
127 lô	250.000 —	1.265 lô	2.000 —
253 lô	100.000 —	12.650 lô	1.000 —
253 lô	10.000 —	1.737.692 lô	400 —

Có vé được dự các cuộc rút số mãi cho đến khi số vé của mình trúng thì thôi

Mỗi lần rút số số nhảy được một cái số các số trúng số, mà không phải giải liền. Mỗi lô có bao nhiêu tiền được tính hết. Các số gian cho người mua đúng với các số trúng số, người mua vé lúc nào muốn xem cũng được, đúng như bản luật riêng ngày 12 Mars 1906. Bản luật ấy giữ hết mọi phần chắc-chắn cho người mua vé.

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gởi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Papère, MARSEILLE (France)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)